

РЕШЕНИЕ

№ 5391

гр. София, 15.09.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 27 състав,
в публично заседание на 27.10.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Цветанка Паунова

при участието на секретаря Цветанка Митакева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **13034** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ във връзка с чл. 203 - 207 от АПК.

Производството по делото е образувано по искова молба на К. И. Я. от [населено място] против Националната агенция за приходите /НАП/, с която е предявен иск, заявен с правно основание чл. 203 АПК, вр. чл. 82, ал. 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО /Общ регламент относно защитата на данните/ /GDPR/, вр. чл. 39, ал. 2 ЗЗЛД, вр. чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ.

Претендират се 3000 лева, представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди от ищеца, изразяващи се в силен стрес, напрежение, безпокойство и постоянни отрицателни емоции, които водят до безсъние, нервност и главоболие.

С исковата молба се сочи, както следва:

НАП, съгласно чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД, като администратор на лични данни, е била длъжна, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработване, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, да прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира, че обработването се извършва в съответствие със закона. Същото задължение следва и от чл. 24 от Общия регламент относно защитата на лични данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на съвета от 27.04.2016г. В чл. 32 от същия били предвидени конкретни мерки, които

следва да бъдат взети при администрирането и обработването на лични данни, като тези задължения са въведени, за да гарантират един от основните принципи за обработване на личните данни, прогласен в чл. 5, §.1, б. „е“ от Регламента – цялостност и поверителност на данните. Счита, че в случая НАП не е положила достатъчна грижа и не е приложила ефективни мерки за защитата на сигурността на данните, с което не е изпълнила задължението си по чл. 24 и чл. 32 от Регламента, респ. чл. 59, ал.1 от ЗЗЛД. Сочи още, че извън нарушенията на посочените по-горе норми, НАП с бездействието си е нарушила и чл. 45, ал. 1, т. 6 от ЗЗЛД - личните данни да се обработват по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност, като се прилагат подходящи технологии и организационни мерки; чл. 64 от ЗЗЛД – извършването на оценка на въздействието на предвидените операции по обработването на личните данни върху тяхната защита; чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЛД – отчитайки достиженията на техническия прогрес, разходите за прилагане и естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, да прилага подходящи технически и организационни мерки за осигуряване на съответно ниво на сигурност; чл. 67 от ЗЗЛД – в случаите на нарушение на сигурността на личните данни, което има вероятност да доведе до риск за правата и свободите на субектите на данните, администраторът, не по-късно от 72 часа след като е разбрал за нарушението, е длъжен да уведоми комисията за него; чл. 68 от ЗЗЛД – когато има вероятност нарушение на сигурността на личните данни да доведе до висок риск за правата и свободите на субектите на данните, администраторът на данните следва да уведоми субектите на данните не по-късно от 7 дни от установяването му с писмено уведомление.

Счита, че всички тези нарушения са довели до регламентираното в §1, т.10 от ДР на ЗЗЛД във връзка с чл. 4, т. 12 от Регламента понятие „нарушение на сигурността на личните данни“, което значи нарушение на сигурността, което води до случайно или неправомерно унищожаване, загуба, промяна, неразрешено разкриване или достъп до лични данни, които се предават, съхраняват или обработват по друг начин.

Вследствие пропускът на НАП да осъществи така регламентираното поведение, като е бездействала, е възникнал противоположният резултат, изразяващ се в нерегламентиран достъп и неразрешено разкриване на лични данни на ищеца и други лица, от които са възникнали и твърдяните вреди. Налице била обективна отговорност на административния орган, поради което е ирелевантно установяването на вина на конкретно длъжностно лице.

Конкретно изтеклите данни за ищеца са: имена, ЕГН, данни от декларации, подадени от работодатели/осигурители за осигурените от тях лица, данни от справка за изплатени доходи на физически лица и данни, подадени от организатори на хазартни онлайн игри.

Вследствие на горното, жалбоподателят се е почувствал застрашен от неправомерното им използване за неправомерни цели, притеснил се е и продължава да се притеснява. Опасява се, че с личните му данни ще бъде злоупотребено, като евентуалните възможности са много. Последното е натоварило психически ищеца, като от една страна, се е почувствал възмутен от допуснатия голям пробив в системата на НАП, а от друга – живее в постоянен страх и притеснения. Последното води до чувство за липса на защита от държавата и страх от изнудване, заплашване, физическо нападение, отвличане, с оглед изтеклите данни за дохода и адреса му. Моли за уважаване на исковата молба.

Ответникът представя подробно писмено становище за недопустимост, алтернативно за неоснователност на жалбата.

В проведеното съдебно заседание ищецът се представлява от адв. Я. с редовно пълномощно. Поддържа исковата претенция, като счита същата за доказана и основателна на база събрания доказателствен материал. Претендира разноските по производството.

Ответникът се представлява от юрк. Т. с редовно пълномощно. Оспорва исковата молба и моли същата да бъде оставена без уважение.

Представителят на СПП изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата молба.

Съдът, на база данните по делото, становищата на страните и въз основа на закона, намира исковата молба за частично основателна.

За да стигне до този извод, съдът съобрази следното:

Искът е допустим. Исковата молба отговаря на всички формални изисквания на чл. 127 и чл. 128 от ГПК. Правото на обезщетение се упражнява по правилата на чл.203 и сл. от АПК, и тъй като администраторът на лични данни е и административен орган и съобразно тези по ЗОДОВ. Разпоредбата на чл. 39 от ЗЗЛД не създава специален начин на обезщетение по смисъла на чл. 8, ал. 3 от ЗОДОВ.

Предявеният иск е с правно основание чл. 79, ал. 1, чл. 82, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/679, във връзка с чл. 39 от ЗЗЛД, чл. 203 от АПК, във вр. чл.1, ал.1 от ЗОДОВ. Предвид качеството на администратора на лични данни – специализиран държавен орган към министъра на финансите за установяване, обезпечаване и събиране на публични вземания и определени със закон частни държавни вземания /чл.2, ал.1 от ЗНАП/, правото да се претендира обезщетение за причинените вреди, се упражнява чрез предявяване на осъдителен иск, подлежащ на разглеждане от административните съдилища по реда на АПК, с препращане за неуредените въпроси към ЗОДОВ и ГПК. Предмет на проверка е установяването дали актът, действието или бездействието на администратора, е съответно на Регламент (ЕС) 2016/679. За да е основателен предявеният иск за обезщетение предвид разпоредбата на чл. 82 от ОРЗД следва да са налице следните предпоставки: 1.нарушаване на правата на субекта на данни по Регламент (ЕС) 2016/679 в резултат на обработване на личните му данни, което не е в съответствие с регламента; 2. причинена материална или нематериална вреда; 3. причинна връзка между нарушението на правата по регламента и причинената вреда.

Съгласно чл. 8, §1 от Хартата на основните права на Европейския съюз /ХОПЕС/ всеки има право на защита на неговите лични данни. С разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/679 са предвидени задължения за администраторите на лични данни и обработващите лични данни да осигурят необходимата защита на тези данни, така че да се гарантира тяхното законосъобразно обработване, в съответствие с принципите, определени в чл. 5 от ОРЗД. Чл. 24 и 32 от Регламент (ЕС) 2016/679 и чл. 59 от ЗЗЛД задължават администратора на лични данни, в случая НАП, да вземе подходящите технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с регламента и със закона.

Според чл.82, параграф 3 от ОРЗД администраторът или обработващият лични данни се освобождава от отговорност съгласно параграф 2, ако докаже, че по никакъв начин не е отговорен за събитието, причинило вредата. Тежестта да докаже, че са взети подходящите организационни и технически мерки, е на

администратора/обработващия, а не на лицето, което твърди, че в резултат на липсата на такива мерки, е претърпяло вреда. Администраторът/обработващият следва да установи по несъмнен начин, че е предприел подходящите и ефективни организационни и технически мерки, така че по никакъв начин не е отговорен за изтичането на личните данни на ищеца в интернет пространството, в резултат на извършения неправомерен пробив в информационната система на НАП.

В съображение 74 от ОРЗД е предвидено, че администраторът е длъжен да прилага подходящи и ефективни мерки и да е в състояние да докаже, че дейностите по обработването са в съответствие с този регламент, включително ефективността на мерките. Тези мерки следва да отчитат естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и риска за правата и свободите на физическите лица. А в съображение 146 от ОРЗД е предвидено, че администраторът или обработващият лични данни следва да бъде освободен от отговорност, ако докаже, че по никакъв начин не е отговорен за вредите.

След оповестяване и узнаване за неоторизирания достъп, на основание чл.22 от Регламента, НАП незабавно е уведомила за случая КЗЛД с писмо. Страните не спорят, че са предприети мерки за незабавно уведомяване на обществеността чрез онлайн и други медии, както и са предприети мерки за преустановяване на нерегламентирания достъп. Следователно са спазени разпоредбите на чл. 33 и чл.34 от Регламента, като е проведено предписаното в тях уведомяване. Налице е уведомяване както на компетентните органи – КЗЛД, Прокуратура и МВР, така и на обществеността.

По делото от ищеца е представена справка от НАП за неправомерно разпространени негови лични данни. Уточнени са и данните, които се твърди, че са „изтекли“ за лицето – ЕГН и имена, данни от декларации, подадени от работодатели/осигурители за осигурените от тях лица, данни от справка за изплатени доходи на физически лица и данни, подадени от организатори на хазартни онлайн игри. Изложеното обосновава извод, че ищецът доказва наличието на нарушено негово право – на защита на личните му данни от администратора на тези лични данни, което право е накърнено от неправомерния достъп до същите и разпространяването им в интернет пространството.

Приложени са доказателства, че към 15.07.2019г. в НАП са разработени и утвърдени документи, както следва: Издадена е Заповед № ЗЦУ-746/25.05.2018 г. на изпълнителния директор на НАП, с което е утвърдена политика по защита на личните данни в НАП. Утвърдена е Политика по информационна сигурност на НАП, версия 3.0 от м. май 2016, както и Инструкция № 2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри. Като приложение № 1, към чл. 24, ал.2 от Инструкцията, служителите на НАП попълват декларация за това, че ще пазят в тайна личните данни на трети лица, станали им известни при изпълнение на служебните им задължения, няма да ги разпространяват и да ги използват за други цели, освен за прякото изпълнение на служебните им задължения. Със Заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014 г. на изпълнителния директор на НАП е наредено да се внедри С. по стандарт БДС ISO/IEC 27001:2006 в НАП. Изработена е Методика за оценка на риска, версия 1, към м. декември 2015г. Със Заповед № ЗЦУ-1436/15.10.2018г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени „Указания за разработване, попълване и/или зареждане с данни на образци на документи и приложения, утвърдени на основание чл. 10, ал.1, т.5 и т.7 ЗНАП“, „Указания за обозначаване и работа с информация“, „Указания за попълване

на образци на процедура“, „Указания за попълване на образца на инструкция“ и др. Разработена е процедура за оценка на риска за информационната сигурност, утвърден е списък на видовете операции по обработване на лични данни, за които се изисква извършване на оценка на въздействието върху защитата на данните, съгласно чл. 35, пар. 4 от Регламент /ЕС/ 2016/679.

Представените писмени доказателства доказват вземането на организационни мерки от страна на НАП, назад във времето. Същевременно липсват доказателства, от които да се направи извод, че тези организационни мерки са подходящи, за да гарантират защита на данните, както и че същите са актуализирани. С наличните доказателства не може да се установи, че предприетите организационни мерки, са били в такава степен подходящи и ефективни, че да гарантират обработването на личните данни в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679. Ответникът не сочи и взетите конкретни технически мерки за защита на личните данни, които обработва, от неправомерен достъп. НАП е разбрала за неправомерния достъп от публикации в медиите, поради което следва логичния извод, че взетите мерки, установени с представените писмени доказателства не гарантират, че администраторът следи за неправомерен достъп и при наличието на такъв, разбира своевременно за това. Следователно мерките са недостатъчни и неподходящи. Предприетите от ответника действия след „изтичането“ на данните също не доказват ефективност на взетите мерки. Действително която и да е информационна система не може да бъде напълно защитена от хакерски атаки, но в случая администраторът на лични данни не сочи взети подходящи мерки за защита на личните данни, които обработва.

Предвид установеното накърнено право на ищеца от неправомерния достъп до личните му данни и разпространяването им в интернет пространството и липсата на доказателства, установяващи, че ответникът по никакъв начин не е отговорен за вредите, следва да се приеме, че първата предпоставка за уважаване на иска за обезщетение е налице.

По делото са събрани гласни доказателства, чрез разпита на свидетеля С. М. М., от които се установява, че ищецът действително е преживял твърдените от него негативни емоции, резултат от нарушението на регламента. Разпитаният в съдебно заседание свидетел твърди, че след като ищецът разбрал, че негови лични данни са неправомерно разкрити, го е приел емоционално, със силно безпокойство, раздразнение, възмущение. Станал доста изнервен, раздразнителен, започнал да прави впечатление на човек, който е загубил вяра, чувствал се излъган. Към момента продължавал да изпитва несигурност, неувереност, възмущение и се чувствал ограбен. Съдът намира, че показанията са последователни и ясни. Отразяват лични и непосредствени възприятия на свидетеля за поведението на ищеца. Негативните емоции са пряка последица от нерегламентирания достъп до данните и са в резултат от нарушаването на сигурността им.

В тази връзка съдът намира в случая, че от показанията на свидетеля и другите доказателства по делото се установи реално настъпване на конкретни неимуществени вреди. Следва да бъде съобразено още, че съгласно практиката на ВАС по сходни дела понятието „вреда“ следва да се тълкува в по-широк смисъл в контекста на съдебната практика на Съда по начин, който отразява напълно целите на регламента. Причиняването на усещане за тревога от нарушената сигурност на личните данни е достатъчно, за да се ангажира отговорността на администратора на лични данни. Не е необходимо активно поведение на пострадалото лице, за да се приеме, че то

действително е изживяло негативни емоции. Приема се, че евентуалното предприемане на активно поведение, е средство за предотвратяване на евентуални неблагоприятни последици за лицето, от неправомерния достъп до личните му данни. Но липсата на такова не води до извод за липса на действително преживени негативни емоции. Дори вероятността от злоупотреба с разкритите данни има за резултат чувствително засягане психическото и емоционално състояние на субекта на данните. Преживените неимуществени вреди не могат да се предполагат. Не може да се приеме, че в резултат на неправомерния достъп до лични данни, поради бездействието на администратора за предприемането на подходящите и ефективни организационни и технически мерки, такива вреди винаги настъпват. Администраторът или обработващият лични данни следва да обезщетят всички вреди, които дадено лице може да претърпи в резултат на обработване на данни, което нарушава настоящия регламент /съображение 146 от ОРЗД/.

Предвид изложеното съдът приема, че е налице и втората предпоставка за уважаване на предявения иск.

Налице е и третата предпоставка - причинна връзка между незаконосъобразното бездействие и причинената неимуществена вреда. Ответникът чрез бездействие за вземане на подходящи технически и организационни мерки не е изпълнил по подходящ начин задължението си да гарантира сигурността на личните данни на физическите лица и това е в пряка причинна връзка с негативните преживявания на ищеца. Ако ответникът не беше допуснал неправомерния достъп до личните данни, ищецът не би преживял негативните емоции. Пряката причинна връзка между противоправното бездействие на ответника и настъпилата за ищеца вреда не се прекъсва от начина, по който той е узнал за неправомерния достъп.

Съдът, като взе предвид разпоредбата на чл. 52 от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/ приема, че на ищеца следва да се присъди обезщетение по справедливост в размер на 300,00 лв. Този размер съответства на характера и тежестта на претърпените вреди, тяхната продължителност и неблагоприятното им отражение в личната сфера на Я.. Съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. При формиране размера на обезщетението за неимуществени вреди се отчита степента и характера на преживените болки и страдания от ищеца и е свързано с преценката на конкретни обективно настъпили обстоятелства, включително и периода, през който те са търпени. Също така спазването на принципа на справедливостта означава, че размерът на обезщетението трябва да е съобразен с характера и изражението на вредата, при отчитане на икономическия стандарт в страната, като обезщетението не трябва да бъде източник на обогатяване. Определяйки размера на обезщетението, съдът взе предвид и стандарта на живот в страната и размера на минималната работна заплата към момента на узнаване за неправомерния достъп до личните данни – 15.07.2019г.

Основателно е и искането за присъждане на законната лихва върху размера на обезщетението - сумата 300,00 лв., считано от 15.07.2019г.

Исковете за размера на обезщетението над 300,00 лв. до 3000,00 лв. и за законната лихва върху този размер /разликата/ са неоснователни и недоказани и следва да бъдат отхвърлени.

Представени са доказателства за осъществена правна помощ при условията на чл. 38 от Закона за адвокатурата и е направено искане за заплащане на адвокатско възнаграждение на адвоката, осъществил безплатна правна помощ - адв. Я.. На основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ същото следва да се определи съразмерно с уважената част на иска, а именно в размер на 44 лв. На ищеца следва да бъдат присъдени разноски за заплатена държавна такса.

Ответникът също е претендирал присъждане на разноски. Искането е основателно за 90,00 лв. юрисконсултско възнаграждение съразмерно с отхвърлената част от иска на осн. чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ във вр. с чл. 144 от АПК във вр. с чл. 78, ал. 8 от ГПК.

С оглед на изложените мотиви Административен съд София – град

РЕШИ:

ОСЪЖДА Националната агенция за приходите, по иск с правно основание чл. 79, параграф 1 и чл. 82, параграф 1 от Общия регламент относно защитата на данните, да заплати на К. И. Я., ЕГН [ЕГН], сума в размер на 300,00 /триста/ лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, настъпили в резултат на незаконосъобразно бездействие от страна на Национална агенция за приходите, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължения по чл. 59, ал. 1 от Закона за защита на личните данни и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на данните, да гарантира достатъчно ниво на сигурност на обработваните от него лични данни на Я., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на увреждането – 15.07.2019г. до окончателното ѝ изплащане.

ОТХВЪРЛЯ иска на К. И. Я., ЕГН [ЕГН], за разликата над 300,00 лева до пълния предявен размер от 3000,00 лева, ведно със законната лихва върху разликата, като неоснователен.

ОСЪЖДА Национална агенция за приходите да заплати на К. И. Я., ЕГН [ЕГН], сума в размер на 10,00 /десет/, представляваща внесена държавна такса.

ОСЪЖДА Национална агенция за приходите да заплати на адв. Л. Я. сума в размер на 44,00 /четиридесет и четири/ лева, за адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА К. И. Я., ЕГН [ЕГН], да заплати на Национална агенция за приходите сумата от 90,00 /деветдесет/ лева, разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: